מלתא אגב אורחיה קמשמע לן כדרב יהודה

אמר רב יהודה אמר רב אמור

לאדם שיאמר כמה נאה כנעני זה וליתני את

הנאה שבישראל ואת הכעור שבכנענים בחד

אומה קמיירי בתרי אומה לא מיירי ולא

עין משפם גר מצוה ב א מיי' פ"י מהלכות ע"ז

הל' ד טוש"ע י"ד סימן קנא סעיף יד: ג ב מיי' פ"ד מהלכות ערכין

ב ג מיי׳ שם הלכה כו:

ד ג מויי שם הנכה כו: ה ד מיי שם הלכה ה: ו ה מיי שם הלכה כו: ז ו ז מיי שם הלכה טו: ח ח מיי שם הלכה יז: ש ט מיי שם הלכה יח:

' י מיי׳ שם הלכה כח:

מוסף רש"י

קני ליה. הלוקח לקרקע, משיפולא ועד תהומא.

האילן דהיינו שפת הקרקע עד

החיקן דסיינו שפת הקרקע עד מהום של קרקע, שאע״פ שדקל יחידי הוא ומנן דאפילי בי אין לו קרקע, הני מילי סביבות האילן הוא דאין לו כלום כמו שיש לג׳ ציניהן מוולה להן כמלא אורה ומלא, איל קרפע שאל איל מרכנו איש באלל מיבר אלל.

אבל מחמיו דאילן מיהא אים ליה, דכיון דאילן לפירומיו ליה, ליחקיים מקרקע זו, גם אם מות האילן יטע אחר

במקומו, ואשמעינן נמי דאין בעל השדה יכול לחפור תחת

האילן אפילו למטה מאלף

יטריק מפינו למנסיט מחקף אמה (רשב"ם ב"ב לז:). בבא מחמת טענה. שטוען למוכר נפירוש מכרת לי האילן

והקרקע שתחתיו ליטע אחר

במהומו ובשטר ואכלתיה שני

מוקותו וכטער הטכננים שני חזקה ולא נוהרתי בשטרי יותר משלש שנים (שם לח.). וכל שני כתובין הבאין כאחד

אין מלמדין. מדלח כתיב אחד ונגמור כולהו מיניה

קדושיו כד.) מלהלל כתיכ לאידך ולא ילפא מחבריה ש"מ לואדך ולא ילפא מחבריה ש"מ דוקא הני קאמר (פסחים מה.). משלם במותר נזק שלם.

אם תכל אדם בשור תם ותם

באדם ושמו ב"ד חבלה שחבל

זור באדם יותר מתבלה שתבל

שור במזט יותר ונהבנה שהוכל האדם בשור, משלם בעל השור אומו עודף (ב"ק ה.). הכל לפי המבייש. אדם בינוני לפי המבייש. אדם בינוני

המבייש בושתו קשה מאדם

ולל ומאדם חשוב (כתובות מ.)

או: אדם קל שבייש בושתו

מרובה (ב"ק פג:). זהמתבייש. אדס חשוב שנתבייש נושמו מרובה (שם)

לפי משיבותו בושתו ורחורות

שי מסיכונו כוסנו (כוובות ו). יאמרו בעל בת מלכים נו'. והיכן הוא חילוק שניניהן

אלל בושת, הלכך יהיב בושת (שם). גבי עבד. שנגחו שור

מילפת הגב חורחיה המ"ל. דלה תנה את הנאה שבכנענים לפי שאסור להזכיר שם נוי על כנעני כדרב יהודה דכתיב (דברים ז) לא תחנם לא תתן להם חן: והא קסני. גבי אונס ומפתה: אם הקטנה שבישראל

 ח) ע"ז כ. ע"ק, כ) [ב"ב עב.
מנחות קה :], ג) ב"ב עב. ע"
בכ"ת פ"ד תהלי ערכין הי"ז
גי הרמב"ם ועי' רש"ק
בב"ז, ד) ב"ב על., ק) ב"ב עב: גיטין מח. ולקמן כו:ן, ו) [ויקרא כון, ו) [ע"ב], ה) [דף פא.], ע) [דף עא:], י) כאן שייך ד"ה מה בין והוא . כדף יג ע"ב,

מסורת הש"ם

ל) ע"ז כ. ע"ם. ב) וב"ב עב.

תורה אור השלם

1. וְאָם אֶת שְׁדֵה מִקְנְתוֹ אֲשֶׁר לֹא מִשְּׁדֵה אֲחָנְתוֹ יַקְדִּישׁ לָיְיָ: ויקרא כז כב

הגהות הב"ח

(**ה)** רש"י ד"ה ואח"כ וכו' שקלים ותיובתא לרב הונה

רבינו גרשום אסור לאדם לומר כמה נאה עובד כוכבים זה. משום שנאמר לא תחנם לא תתן להם חן: דלאו בני אחוזה נינהו^{ל)} דעובד כוכבים לא קני (גופא) [שדה] 3) ועוד קני (גופא) [שדה] 3) ועוד שאין לו שאר אב ואין 2) יורש את אביו: מתני בחולת תמחוז היינו שדה שסמוכה למחוז העיר שדורכין אותה בני אדם ועוד כיון שסמוכה לעיר ועומדת בקמתה רואין אותה בני אדם ונותנין בה עין רעה ואינה עושה פירות כ"כ: פרדמות מביממי. שבאותו מקום שהן מעולות שבאווו מקום שון מנוחן הרבה כשהוא פודה נותן בין בזו ובין בזו ני שקל: גמ' מקריש בעין יפה מקריש, והקדיש (את] האילנות לדמיהז ולבד וחוזו האינות לדמיה (לבו חוחר ופודה קרקע כו'): פרדיםות משמע דאית בה אילנות וקתני נותן [בבית] זרע חומר שעורים נ' שקל כסף אלמא אינו צריך לפדות את האילנות בפני עצמן: . [ראויה לפרדסות קאמינא. ולא דאית ביה אילנות: ת"ל] ולא דאית ביה אילנות: ת"לן שדה מכל מקום. כלומר שיפדה את השדה ואין צריך לפדות את האילנות: ברין עפודות את האילנות: [הכא נמי פודה וחוור ופודה. כלומר שלאחר שפדה השדה פודה את האילנות]: מממע עשרה לבית מאה. כלומר שישנן נטועין [בשוה] בתוך בית סאה הרי זה חון בית סארו היי ה הקריש את הקרקע אגב האילנות אע"ג שלא הזכיר את הקרקע דבטילה היא (אגב) [לגבי] האילנות [ואת האילנות שביניהם אילנות קטנים שלביניום אינות קטנים שלוות]. פחות מכאן או יתר על כאן שנטועין אותן י אילנות בפחות מבית סאה קטנים או מפוזרין ביותר מבית סאה דבטלו מתורת אילנות: או שהקרישן בזה אחר זה. לאילנות הרי זה לא הקדיש את הקרקע אלא א״כ הקריש בפירוש את הקרקע דמקדיש בעין רעה מקדיש: הקדיש את האילנות ואח"כ הקדיש את הקרקע. אע"פ שנטוע עשרה בבית סאה ובזה אחר זה הקדישן שדה ואת האילנות כשהוא פודה

כל"ל והד"ח:

שדותיו חשובין: פרדיסות סבסטי. כרמים של אותו מקום ומעולים הם מאוד: נותן. מי שפודה אותם בין בעלים בין אדם אחר בבית זרע חומר שעורים חמשים שקל כסף אם תחלת היובל היה ואם לאו מגרע לפי השנים שעברו סלע ופונדיון לשנה כדכתיב הרא יו: אחד שדה אחווה כו'. דכולהו מיפרקי בנ׳ שקלים: שדה אחווה. אם בעלים פודין אותה מוסיפין חומש על החמשים כדכתיב (ויקרא כז) ואם גאל יגאל את השדה המקדיש וגו': ובשדה מהנה חין נותן חומש. כדמפרש בגמ׳ ש: גבו׳ בעין יפה מקדיש. אילנות לבד וקרקע לבד ולא שיפדה אילנות אגב קרקע: פרדיסות. היינו כרמים נטועים וקתני חמשים שקל אלמא נפדין אילנות אגב קרקע: ראויה. ואינה נטועה: אין לי. נפדה בנ׳ שקלים אלא בית זרע שראוי לזריעה: פודה. האילנות בשויהן וחוזר ופודה קרקע. ושדה מ"מ דקאמר לא קחי חלח חקרקע: הקדיש שלשה חילנום. נטועין ומפוזרין כסדרן ממטע עשרה לבית סאה שאם היו עשרה מפוזרין כדרך אלו היו מחזיקין בית סאה זו היא דין נטיעת אילנות וכל קרקע שביניהם לריך להם לפיכך אם יו הקדישו ה"ו הקדיש קרקע שביניהם וכל אילנות קטנים שביניהם: פחות מיכן. אם נטועין בפחות ממטע עשרה לבית סחה או ביותר מיכן אין זה סדר נטיעת אילנות ולא הקדיש אלא אילנות וכשהוא פודן פודה בשויהן: זה אחר זה. לא קנה הקדש קרקע שאין קנין קרקע אלא לג׳ אילנות כדאמר בבבא בתרא ח: ולא עוד. ידו ולא אלו בלבד נפדין בשויהן שאין עמהן הקדש קרקע כלל: אלא כסדר: וחת"כ הקדיש קרקע. דחיכה למימר ליפרקו אגב ארעייהו אפי׳ הכי הואיל ולא קדשו יחד פודה אילנות בשויהן והקרקע נפדית בית זרע ^{מוז} נ' שקלים ⁽⁴⁾ : תיובתא לרב הונא מרישא דהיכא דהקדישן יחד נפדין אגב קרקע: הקדיש אם כולה. כל אשר

הקדים החילנות. שחינן נטועים בתוכה: ר' שמעון אומר לא הקדיש. אילנות שבה: אלא חרוב המורכב וסדן

ואם הגדולה שבכהונה. אלמא בתרתי אומי קא מיירי: בעובד כוכבים דמלוה היא התלויה בארץ ועובד כוכבים אין לו נחלה בארץ: לא משכחת לה. דין שדה אחווה שיהא פודהו בחמשים שקל כסף אלא בשויו

דלאו בני אחוזה בארץ ישראל נינהו: בותבר' אחד המקדים. שדה בחולת המחוז סביבות עיר שחינה חשובה כ"כ מפני מדרם הרגלים. חולת סביבות כמו מחול הכרם וכלאים פ"ד מ"א). יבן (ל"א) מחוז עיר. ל"א מחוז שם מקום שלא היו

והא קתני הגדולה שבכהונה ואת הקמנה שבישראל התם חד אומה הוא אלא 🗗 מקדיש

הוא דקדישי כהנים מפי ואיבעית אימא איידי דקא בעי למתני סיפא שדה אחוזה דבישראל הוא דמשכחת לה בעובד כוכבים לא משכחת לה דלאו בני אחוזה נינהו משום הכי קתני ם לה בישראל: מתני' בשדה אחוזה להקל ולהחמיר כיצד יאחד המקדיש בחולת המחוז ואחד המקדיש בפרדימות ב סבסמי נותן זרע חומר שעורים זו בחמשים שקל כסף יובשדה

זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף א"ל

ראויה לפרדיםות יו קאמינא איתיביה בית זרע

אין לי אלא בית זרע שדה גפנים ושדה קנים

ושדה אילנות מנין ת"ל שדה מ"מ אמר ליה

ה"נ פודה וחוזר ופודה איתיביה יהקדיש

יו שלשה אילנות מממע עשרה לבית סאה

עד ט"ז קנה תחתיהן וביניהן ולידיהן כמלא אורה וסלו אלמא לא חשבינן להו כרלופין כשאין בין זה לזה כי אם ח׳ אמות על ח' אמות בריבוע דהיינו ס"ד אמות לכל אחד ואית ליה קרקע לא הקדיש הקרקע ואור"י דיש חילוק בין מוכר למקדיש יש במוכר לא בעינן כולי האי מיהו תימה דהכא אמרי' דיתר על מקנה נותן את שוויו רבי אליעזר אומר אחד כן אין לו קרקע וגבי מוכר אמרי׳ עד שרה מקנה ואחר שרה אחוזה מה בין שרה ט"ז אמות על ט"ז אמות דהיינו רנ"ו אחוזה לשרה מקנה ישבשרה אחוזה הוא נותן חומש ובשדה המקנה אינו נותן חומש: גמ' אמר רב הונא הקדיש ישדה מליאה אילנות כשהוא פודן פודה אילנות פו בשווין

שולא חשבינן להו כמפוזרים יותר מדאי ויש להו קרקע ול"ל דהני ט"ז אמות דגבי מכירה מיירי בעיגולה כהן והריבוע יתר על העיגול רביע נמלא דגבי מכירה וחוזר ופודה קרקע בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף אלמא קסבר רב הונא לא בעינן כולי האי כמו מקדיש והקשה רבינו שמואל בבבא בתרא מהא דתניא בתוספתא דאין חילוק בין מוכר למקדיש רב מקדיש בעין יפה מקדיש איתיביה רב ייס פייאדם מקדיש בעין לדין זה לקנות קרקע ותירץ דתנאי היא נחמן לרב הונא אחד המקדיש בחולת המחוז ואחד המקדיש בפרדימות סבסמי נותן זו בית

מיהו תימה דר' שמעון אית ליה התם דח׳ אמות בין זה לזה לא חשיב כיו יותר מדאי אף לענין הקדש וברייתא דהכא במטע עשרה לבית סאה מוקי לה הכא בסמוך כר׳ שמעון וי"ל דלא מוקי כר׳ שמעון כ"א מדין דמקדיש בעין רעה

בעובד כוכבים לא משכחת. משום דלחו בני אחוזה נינהו ואע"ג

תורה מ"מ יו לא היה להם אחוזה בארץ ודין זה לא שייך כי אם בא"י

דאמרינן (קדושין דף יז:) עובד כוכבים יורש אביו דבר

י הקדיש שלשה אילנות ממשע

אילנות בנטיעות איירי דאילו גדולים

בשלשה האילנותן לבית סאה סגי:

פחות מכאן או יתר על כן לא

ממטע עשרה לבית סאה מגיע לכל

אילו ואילן ר"נ אמות ותימה דבפרק

המוכר [את] הספינה (ב"ב דף פב.) תניא

הקונה שלשה אילנות והם יתו מד' אמות

בהכי והכא אמרי׳ דפחות מר״ג אמות

הקדיש את הקרקעות.

עשרה לבית מאה. והנך

לא הוי כר׳ שמעון:

מקדים אבל מדין שיעור נטיעת האילנות

שנתנה תורה קלבה ל' שקלים שם. מעשה מחט. חייט

שינויי נוסחאות

 לול מקדש הול (ש"מ).
כ] מיכת לה נמחק (ש"מ).
ג] סַבַּקְטוּ נותן בבית זרע ש"מ), **ד] חמשים שקל** (ש"מ), ס] אילנות בשוויהן וחוזר (ש"מ), ו] תיכת אדם נמחק ז] לפרדיסות סבסטו קאמר ש"ח), ען שלשה. ס"ח עשרה וכו גירס' הרגמ"ה (ש"מ). ין שביניהם לפיכך כשהוא פודה פודה אילנות בשויהן ולא עוד אלא אפילו הקדים את האילנות ולח"כ הקדים הקרקע כשהוא פודה סקדים הקרקע כשסות פודה (ש"ח), ילון ופודה קרקע בית (ש"ח), יכן מיבת ל"ח נמחק (ש"ח), יגן חס הקדישן (ש"ח וב"ה ברש"ש), ידן ולח עוד. כלומר ולח (ש"ח), עון זרע

הרי זה הקדיש את הקרקע ואת האילנות שביניהם כשהוא פודה פודה בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף פחות מיכן או יתר על כן או שהקדישן בזה אחר זה ה"ז לא הקדיש לא את הקרקע ולא את האילנות שביניהם זולא עוד אלא "אפי' הקדיש אילנותיו ואח"כ הקדיש קרקע כשהוא פודה פודה את האילנות בשוויהן וחוזר ופודה קרקע בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף וכי תימא הכא נמי פודה וחוזר ופודה הא מדסיפא פודה וחוזר ופודה מכלל דרישא לא אלא הא מני הקדיש את כולה רש"א לא הקדיש אלא חרוב המורכב וסדן השקמה אי ר' שמעון אימא סיפא ולא עוִד אלא אפי' הקדיש אילנותיו ואח"כ הקדיש קרקע כשהוא פודה פודה את האילנות בשוויהן וחוזר ופודה יוּ בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף ואי רבי שמעון ליזיל בתר פדיון וליפרקו אָגב ארעייהו דהא שמעינן ליה לרבי שמעון דאזיל בתר פדיון דתניא מנין ללוקח שבה מאביו והקרישה ואח"כ מת אביו מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה ת"ל יאם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה יצתה זו שראויה להיות שדה אחוזה דברי רבי יהודה ור"ש ר' מאיר אומר מנין ללוקח שדה מאביו ומת אביו ואחר כך הקדישה מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה

והכימפורשבב"ב ש.סדן[השקמה] דדרך שקמין לקוץ אותם כדי שיגדלו בעובי וקודם שנקלץ קרי ליה בתולת שקמה ולאחר קלילה קרי ליה סדן השקמה הכי תניא במס' נדה (דף מ:): ליזיל בפר פריון. שו והואיל ובשעת פדיון יש קרקע עם האילנות: ליפרקו אגב ארעייהו. ואע"ג דבשעת הקדש הקדישן בפני עלמם: והקדישה ואח"כ מת אביו. אע"ג דבשעת הקדש הואי שדה מקנה הואיל ולאחר שמת אביו הוי שדה אחוחה: מנין שפהא לפניו נשדה אחווה. ונפדית בחמשים שקלים ולא בשויה:

ברות בשותה שורה ביד מידות בשותה שורה ביד מידות בשותה שורה בידות בשותה שורה בידות בשותה שורה בידות בשות שורה בידות בידות בשות השותה שורה בידות ב

השקמה. שהם זקנים וגדולים מאד

ויונהים משדה ההדש טפי משאר אילנות

א) אולי צ'יל בא"י דעובד כוכבים וכי". ב) "שדה" היא נוס" כ"י ירושלים. ועיין בהערות הרי"ד אילן מס" 1. ג) ער קידושין א: דעובד כוכבים יורש את אביו ד"ת וכ"ה כאן בתוס" ד"ה בעובד כוכבים וצ"ע.